

ויזרע יצחק

שנה יב'

<p>פרשת "כי תצא" הפטרה: "רוני עקרה" יד' אלול תשע"ט</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת פניסה יציאה ב"ת</p>	<p>י"ב 18:11</p> <p>ת"א 18:28</p> <p>ח"פ 18:19</p> <p>י"ב 19:25</p> <p>ת"א 19:26</p> <p>ח"פ 19:26</p> <p>י"ב 20:06</p> <p>ת"א 20:02</p> <p>ח"פ 20:02</p>
---	--	--	--

הגיגים לפרשת השבוע

"וכן תעשה כש"מכתו" (דברים כב' ג)

מבאר הרמב"ן שהכתוב מלמדנו שמצוות השבת אינה תלויה בחביבות החפץ בעיני המאבד, "כן תעשה לשמלתו", אף על פי שאין השמלה חביבה על בעליה כמו בעלי החיים ואין הפסדה שווה להפסד בעלי החיים בכל זאת יש מצווה להשיב גם את השמלה, "וכן תעשה לכל אבדת אחיך", כל אבידה של אחיך, מכל כלי ביתו, אף על פי שאינם חביבים כשמלתו אשר הוא יכסה בה, יש מצווה להשיבם למאבד.

"כי תבנה בית זודש... כי יפול הנופל ממנו" (דברים כב' ז)

לפי ה"כלי יקר" כוונת הכתוב "כי יפול הנופל ממנו" היא כלשון חז"ל "שבקיה לרויא דמנפשיה נפל" (שבת לב) [הניחו לשיכור, הוא יפול מעצמו] כלומר המילה "ממנו" מתייחסת אל "הנופל" עצמו, שלא תחשוב ותתהה האם בכוח המעקה לבטל את הגזירה מזה שהיה ראוי ליפול? לכן בא הכתוב ואמר שאין הדבר כן אלא רק אתה לא תשים דמים בביתך, כי אמנם דמיו בו וראוי הוא שיפול, אך מדוע שיהיה זה בביתך? ומכל מקום הראוי ליפול לא ינצל על ידי המעקה "כי יפול הנופל ממנו" הוא נופל מעצמו אפילו במקום מישור, אבל אם לא תעשה מעקה לגגך אזי הנפילה תהיה ממך ולא ממנו מעצמו.

"כי יקוז איש אשה ובא אליה ושנאה" (דברים כב' יג)

ה"אור החיים" הקדוש מפרש את הפסוקים על דרך המוסר ואומר שהכתוב מדבר כנגד אותם בני האדם שרחקו מהתורה בטענה שהיום קצר וצריך להשתדל על הפרנסה, ועליהם אומר הכתוב "כי יקח איש אשה" שהכוונה היא לתורה המאורסה, "ובא אליה" כלומר זרחה על אותם האנשים אור התורה כשקבלו אותה בהר סיני, "ושנאה", אבל כעת אין לבם חפץ בה לתת לה את עונתה כמשפט, וכאשר באים ומוכיחים אותם ושואלים מדוע מאסו באשת נעורים? תשובתם היא שהתורה אינה זנה ומפרנסת והם צריכים לעסוק למחייתם, והם גם אינם רואים סימן לברכה כלכלית בלימוד התורה, וגם אם יעסקו בה לא נפתחים להם שערי פרנסה טובה, ואדרבה רואים שכל האנשים שרחקו ממנה ואינם חושבים בה כל עיקר, בתיהם מלאים כל טוב. וכך זה מובא בכתוב "ושם לה עלילות דברים והוציא עליה שם רע" באומרו "את האשה הזאת לקחתי", אמנם הוא אינו כופר בלקוחיה, דהיינו בקבלת התורה, אלא שהוא אומר "ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים", מלשון חוזק, כי העוסקים בה דופקים על דלתי אחרים על מנת למצוא טרף. לאנשים אלו מודיע הכתוב שהקב"ה, הנקרא "אבי הנערה", וכנסת ישראל, יתבעו את עלבונה של התורה לפני בית הדין הגדול, שנאמר "ולקח אבי הנערה ואמה והוציאו את בתולי הנערה", מרמוז על חוזק ועלייה והשגות רמות שניתן להשיג באמצעותה, "השערה", לתבוע את עלבונה בבית הדין, כמו שמובא בזהר שעתיד הקב"ה לתבוע את עלבונה של תורה, וכמאמר המשנה "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה" (אבות ו' ב).

"לנכרי תשיך ולאזויך לא תשיך" (דברים כג' כא)

לפי ה"ספורנו" כוונת הכתוב "לנכרי תשיך" היא שעליך לתת לו את הרבית כפי שהתניתם ביניכם ואסור לך לבגוד בו. לעומת זאת, "ולאחיך לא תשיך" אם מדובר באיש ישראל, אסור לך לתת לו רבית אף על פי שהתנית עמו מראש שאתה מתכוון לפורעו ברבית, "למען יברכך" כשלא תבגוד בנכרי ולא תחלל את שם ה'.

נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

הרב מאיר אלעזר עטיה בן זוהרה ז"ל נלב"ע ט' אדר ב' תשע"ט

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"לא תראה את שור אוזיק או שיו גזוזים והתעלמות בזהם" (דברים כב' א)

לפי ה"צדוק המור" מטרת מצווה זו היא להדריך את ישראל במידות טובות ובמידת הרחמנות לפי שאמרה התורה "ואהבת לרעך כמוך". ולכן, ראוי שיעשה האדם לחבירו כמו שהוא היה רוצה שיעשו לו, כלומר, שיחזירו לו את שורו ואת שיו שאבדו. ולכן אמר הכתוב "לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים". כי אין זה דבר ראוי, וזו אכזריות גדולה להעלים עין מאבידת רעהו. ומצווה זו היא גם כנגד היצר הרע שמטעה אותו ואומר לו "למה לך ללכת אחרי השוורים והכבשים. יבא בעל השור ויעמוד על שורו. ואתה לך לבקש פרנסתך והעלם עין כאלו אינך רואה". זו היא העצה הנבערת מהיצר הרע. על כך אומר הכתוב "לא תראה", לא תאמין לדבריו ולא תשמע אליו להעלים עין. אלא "השב תשיבם לאחיק". האזהרה באה בלשון "לא תראה" ו"לא תוכל להתעלם" כדי לשבר את מלחצות הנחש הקדמוני הוא היצר הרע.

"שלוז תשלוז את האם" (דברים כב' ז)

"תשלח חרונוך, תשלח רוחך יבראוך ותחדש פני אדמה" כן הוא במסרה.

מבאר רבינו החיד"א ב"חומת אנך" את המסורה על פי הידוע שהקב"ה רחמן, "כי לא כלו רחמיו", וגם כשהוא כועס הוא מרחם, "וברוגז רחם יזכור", והראיה שבשעת כעסו שפך הקב"ה חמתו על עצים ואבנים, והחריב את בית המקדש ועוד יש תקווה לישראל, וכאשר נשוב בתשובה הוא ירחם עלינו וישיב אותנו אליו. וכך הוא הרמז "תשלח את האם" הגם שבעונותינו כביכול שלחה אמנו. וזה מה שאמר הכתוב "תשלח את האם", עם כל זה ברב רחמיו יתברך שפך את חמתו על עצים ואבנים ובכך נצלו בני ישראל, וזה רמזו בכתוב "תשלח חרונוך". וכאשר נשוב בתשובה יעשה אותנו לבריה חדשה, וזה מה שאמר הכתוב "תשלח רוחך יבראוך", ויגאל אותנו גאולה שלימה, וזה מה שאמר הכתוב ותחדש פני אדמה.

"כי תבנה בית זודע ועשית מעקה לגגך" (דברים כב' זז)

רבינו יוסף חיים מבאר ב"אדרת אליהו", שהכתוב מרמז על בעל התשובה. שהגוף נחשב כמו בית של הגשמה, ואם כן, מי שעושה תשובה כראוי, נעשה כבריה חדשה ממש, ולכן הוא נקרא "בית חדש". וכאן נותנת התורה עצה לבעל תשובה, בכדי שלא יפול שוב במהמורות שמציב לפניו היצר הרע, העצה לכך היא, "ועשית מעקה לגגך". כלומר, תעשה גדרים וסייגים חדשים מעבר למה שגדרו חז"ל, כדי שגם אם תשגה לא תעבור על עיקר הדין אשר אתה מחויב בו, כי אם רק על הגדר והסייג שעשית.

"אשר לא קדמו אתכם בלזום ובמים... ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור" (דברים כג' ה)

מפרש ה"פנים יפות" שמה שנאמר "אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" מתייחס אל מה שנאמר לגבי סיחון "אוכל בכסף תשברני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי" (דברים ב' כח-כט), "והמואבים היושבים בער", וברשימת עמים זו לא הוזכרו בני עמון דבר המלמד שבני עמון לא הסכימו למכור לישראל אוכל ומים, וביחס למואב, שהקדים להם לחם ומים, נאמר "אשר שכר עליך", אבל לבני עמון לא היה חלק בשכירות זו כי הפחד היה של בלק, כלומר בכתוב שלפנינו יש שני טעמים להרחקת עמון ומואב. עמון הורחקו משום ש"לא קדמו אתכם בלחם ובמים" ומואב הורחקו משום "ואשר שכר עליך את בלעם".

"והצדיקו את הצדיק" (דברים כה' א)

אומר ה"אלשיך" הקדוש שהכתוב: "א-לוהים ניצב בעדת א-ל" מבטיח לדיינים סיעתא דשמיא שיפסקו דין אמת לאמתו ולא יצא מתחת ידם משפט מעוקל. ומובטח להם שבכל דין תורה יתקיים בהם "והצדיקו את הצדיק, והרשיעו את הרשע". ומה שאומר הכתוב בהמשך: "והיה אם בן הכות הרשע, והפילו השופט והכהו לפניו", תמוה שהרי ידוע שאין "והיה" אלא לשון שמחה, ומה שמחה יש כאן? אלא, מרמז לנו הכתוב שהיוצא חייב בדין צריך לשמוח על עונשו, כי "כשיש דין למטה אין דין למעלה", ומוטב לו לסבול מעט בעולם הזה ולהיפטר מהחטא, מאשר לסבול ייסורים שאין להם קצבה בעולם העליון. ואשרי מי שחוזר בתשובה שלימה, וחוסך מעצמו עונשים וייסורים בשני העולמות.

"לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה" (דברים כה' יג)

אומר רבינו בחיי שכוונת הכתוב "גדולה וקטנה" היא לאבן גדולה שמכחשת את האבן הקטנה, כלומר, שלא יהיה נוטל סחורה לפי האבן הגדולה ומחזיר את הסחורה לפי האבן הקטנה. אם האדם משתמש כך באבן גדולה וקטנה, "לא יהיה לך", כלומר ממונך לא יישאר לך כלום, אבל אם, "אבן שלמה וצדק יהיה לך" (דברים כה' טו), אם תעשה אבן שלמה ותשקול לפי האמת והצדק אזי, "יהיה לך", ממון הרבה.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר הביבה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-30:20

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315